

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ЗАТВЕРДЖЕНО**

Рішення вченої ради  
Бердянського державного  
педагогічного університету

від 26 травня 2016 року  
(протокол №14)

**МІКРОЕКОНОМІКА**

**ПРОГРАМА**  
**обов'язкової навчальної дисципліни**  
**підготовки бакалавра**  
**спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**

**Бердянськ**  
**2016 рік**

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:  
Старший викладач Задворна О.В.

Обговорено та рекомендовано методичною радою Бердянського державного педагогічного університету 18 травня 2016 року, протокол № 8

## ВСТУП

Програма обов'язкової навчальної дисципліни Мікроекономіка складена відповідно до освітньої програми підготовки фахівців освітнього ступеня бакалавр, галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування.

**Предметом** навчальної дисципліни є вивчення економічних відносин у процесі виробництва та мікрорівні, тобто вивчення економічних відносин між виробниками та споживачами, між підприємствами та постачальниками сировини та комплектуючих виробів, між підприємствами та державою з приводу оподаткування тощо.

**Міждисциплінарні зв'язки:** мікроекономіка вивчається після вивчення фундаментальних дисциплін таких, як Економічна теорія, Історія економіки та економічної думки. Мікроекономіка передує у вивченні таких дисциплін як Економіка праці та соціально-трудова відносина, Організація виробництва, Управління витратами

### 1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Метою** навчальної дисципліни “Мікроекономіка” є формування «ринкової» психології учасника суспільного виробництва здатного на самостійну цивілізовану підприємницьку діяльність, або діяльною фахівця з економічних питань. Метою викладання мікроекономіки є формування ринково орієнтованого економічного світогляду і знань щодо методів прийняття оптимальних господарських рішень за наявних обмежених ресурсів та альтернативних методів їх використання

1.2. **Основними завданнями** дисципліни “Мікроекономіка” є надання знань про базові положення мікроекономічної теорії; прищеплення навичок використання інструментарій мікроекономічного аналізу; сформувати у студентів знання закономірностей поведінки економічних суб'єктів у ринкових умовах, озброїти їх універсальним інструментарієм для прийняття обґрунтованих рішень щодо здійснення суто індивідуального (з погляду даного економічного агента) вибору за обмежених засобів і наявності альтернативних можливостей; підготовка до вивчення прикладних дисциплін, що базуються на мікроекономічній теорії.

1.3. Згідно з вимогами освітньої програми студенти *повинні набути таких компетентостей:*

Здатність до пошуку, оброблення, аналізу та оцінки

Здатність оцінювати сучасні економічні явища та досліджувати тенденції розвитку соціально-економічних систем за допомогою інструментарі

Здатність визначати особливості функціонування сучасних фінансових та соціально-економічних систем.

*Та демонструвати такі результати навчання:*

Упорядковувати, аналізувати, класифікувати, оцінювати отримані знання з предмету дослідження.

Володіти навичками самостійної роботи або роботи в групі, вміти отримувати результат у межах обмеженого часу з наголосом на професійну сумлінність..

Застосовувати найбільш передові концептуальні та методологічні знання в галузі професійної діяльності.

Встановлювати дію економічних законів та пов'язувати їх з макро-, мікроекономічними проблемами.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 5/150\_(кредитів ЄКТС/годин).

## **2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни**

### **Тема 1. Вступ до мікроекономіки.**

Предмет мікроекономіки. Методологія мікроекономіки. Суб'єкти та об'єкти мікроекономіки. Моделі мікроекономіки. Мікросистема. Ринкове середовище.

### **Тема 2 Теорія поведінки споживача та граничної корисності. Аналіз поведінки споживача.**

Поняття корисності блага. Сукупна та гранична корисність. Закон спадної граничної корисності. Основні припущення теорії споживання. Криві байдужості. Гранична норма заміщення. Бюджетні обмеження. Лінія можливостей споживача. Вибір (рівновага) споживача: ординалістський підхід. Кардиналістська теорія споживання. Ефект доходу. Ефект заміщення. Аналіз поведінки споживача на ринках України та Північного Приазов'я.

### **Тема 3 Теорія попиту та пропозиції**

Поняття попиту. Попит на товари і послуги та його чинники. Поняття пропозиції. Пропозиція товарів та послуг. Чинники пропозиції. Взаємодія попиту та пропозиції. Ринкова рівновага. Різновиди ринкової рівноваги. Особливості попиту та пропозиції на ринках товарів та послуг Північного Приазов'я.

### **Тема 4 Еластичність попиту та пропозиції. Теорія еластичності**

Поняття еластичності. Еластичність попиту. Фактори, що впливають на еластичність попиту. Види еластичності. Перехресна еластичність. Еластичність пропозиції. Фактори, що впливають на еластичність пропозиції. Графіки еластичності.

### **Тема 5 Витрати виробництва**

Виробництво продукції. Виробнича функція. Короткостроковий період. Довгостроковий період. Виробництво з одним фактором виробництва та з двома змінними факторами. Ефект масштабу. Сутність і кваліфікація витрат виробництва. Витрати в короткостроковому періоді. Витрати в довгостроковому періоді. Графіки витрат.

### **Тема 6 Фірма в системі ринкових відносин**

Поняття фірми. Основні форми організації підприємництва. Організаційна структура бізнесу. Стратегія розвитку фірми. Теорія управління фірмою – менеджмент. Основні функції менеджменту. Оперативне, тактичне та стратегічне

управління фірмою. Маркетинг, як інструмент комерційної діяльності фірми. Розвиток маркетингу. Сегментування ринку товарів та послуг. Вивчення ринку товарів та послуг. Ринкові відносини, фірми та їх особливості у Північному Приазов'ї.

### **Тема 7 Ринок досконалої конкуренції**

Прибуток – рушійна сила виробництва продукції. Поняття конкуренції. Ринкова структура ринку досконалої конкуренції. Визначення обсягу виробництва конкурентного підприємства. Поняття конкурентного середовища. Поведінка підприємств в умовах досконалої конкуренції. Встановлення конкурентних цін на продукти.

### **Тема 8 Ринок монополістичної конкуренції**

Особливості ринку монополістичної конкуренції. Диференціація товару. Крива граничного доходу. Максимізація прибутку підприємства в умовах короткострокового періоду. Соціальні втрати монополістичної конкуренції. Сегментація ринку. Нецінова конкуренція. Модель Е.Х. Чемберлена.

### **Тема 9 Монопольний ринок**

Монополія: ринкова структура та її сутність. Поведінка підприємств в умовах монополії. Визначення обсягу виробництва і ціни монополістом. Монопольна влада та її вимірювання. Суспільні втрати монопольної влади. Антимонопольна політика в Україні.

### **Тема 10 Олігополістичний ринок**

Поняття олігополії. Характеристика олігополії. Характеристика та зміст моделей олігополії. Дуополія Курно. Олігопольний ринок. Олігопольна взаємозалежність. Цінова війна. Жорсткість цін. Картельна домовленість. Лідерство в цінах. Часткова монополія. Практика стримування цін. Ціноутворення при олігополії.

### **Тема 11 Ринок праці**

Поняття ринку праці. Особливості ринку праці в Україні та Північному Приазов'ї. Криві попиту та пропозиції робочої сили. Людський капітал. Професійні спілки. Заробітна плата. Основні категорії населення. Безробіття. Причини та види безробіття. Природний рівень безробіття. Добровільне та вимушене безробіття. Соціальні та економічні наслідки безробіття. Державна політика з боротьби з безробіттям.

### **Тема 12 Ринок землі**

Поняття ринку землі. Рента. Диференційована рента. Капіталізоване значення ренти. Ринок позичкового капіталу. Особливості ринку праці в Україні та Північному Приазов'ї.

### **Тема 13 Ринок капіталу**

Поняття капіталу та ринку капіталу. Попит на капітал. Попит на інвестиції. Інструменти ринку капіталу. Процент. Рівноважна ставка відсотка. Похідний капітал. Поняття дисконтування. Ставка дисконту. Вартість капіталу.

### 3. Рекомендована література

1. Андреюк Н.В. Мікроекономіка: Навч. пос. для студ. вищ. навч. закладів / Н.В. Андреюк. К.: Кондор, 2006.- 176 с.
2. Ачкасов А.Є. Мікроекономіка: тренінг-розрахунок: навчальний посібник / А.Є. Ачкасов, І.А. Островський, С.Б. Тимофієва ; Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, Харківська національна академія міського господарства. Харків: ХНАМГ, 2012. 247 с.
3. Базілінська О.Я. Мікроекономіка: навч. посіб. / О.Я. Базілінська, О.В. Мініна ; за ред. О.Я. Базілінської. / 2-ге вид., перероб. та доп. К.: ЦНЛ, 2005. - 352 с.
4. Базілінська О.Я. Мікроекономіка: Теорія та практика: Посіб. / О.Я. Базілінська ; Національний університет «Києво-Моголянська Академія». К.: ВД «Києво-Моголянська академія», 2007. - 271 с.
5. Базілінська, О. Я., Мініна О. В. Мікроекономіка : навч. посіб. для ВНЗ. Київ, 2016. 349 с.
6. Вініченко, І. І. Мікроекономіка: Навчальний посібник / І. І. Вініченко, Н. В. Даций, С. О. Корецька; Гуманітарний університет «Запорізький інститут державного та муніципального управління». К.: ЦНЛ, 2005. - 272 с.
7. Горобчук Т.Т. Мікроекономіка: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Т.Т. Горобчук ; Житомирський інж.-технолог. ун-т. К.: ЦУЛ, 2004. - 272 с.
8. Горобчук Т.Т. Мікроекономіка: навч.-метод. посіб. / Горобчук Т.Т. К.: ЦУЛ, 2002. 236 с.
9. ГорошкоМ.Ф., Кулішов В.В. Мікроекономіка: Тести. Ситуації. Задачі / Навчальний посібник. - К.: Ельга, Ніка-Центр, 2005. - 368с.
10. Гронтковська Г.Е. Мікроекономіка. Практикум: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. бакалаврів з напрямку «Економіка і підприємництво» / Г.Е. Гронтковська, А. Ф. Косік.; 2-ге вид., перероб. та доп. К.: ЦУЛ, 2008. - 418 с.
11. Гронтковська Г.Е. Мікроекономіка: Практикум: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. бакалаврів з напрямку «Економіка і підприємництво» / Г.Е. Гронтковська, А.Ф. Косік. К.: ЦНЛ, 2004. 404 с.
12. Задоя А.О. Мікроекономіка: Розрахунок лекцій та вправи: навчальний посібник / А. О. Задоя. 5-ге вид., стереотип. К.: Знання, 2006. 211 с.
13. Калініченко О.В. Мікроекономіка: Практикум: навчальний посіб. для студ. вищих навч. закладів / О. В. Калініченко, Л. М. Березіна ; Полтавська держ. аграрна академія. К.: ЦУЛ, 2008. 432 с.
14. Колесніченко І.М. Мікроекономіка: Практикум / І.М. Колесніченко, В.М. Філатов ; Харківський нац. економ. ун-т. Харків: ІНЖЕК, 2007. 232 с.
15. Конспект лекцій з дисципліни «Мікроекономіка» для студентів галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації Міжнародна економіка» та «Економічна кібернетика» денної форми навчання. К., 2016. 150 с.
16. Косік А.Ф. Мікроекономіка: Навч. посіб. / А.Ф. Косік, Г.Е. Гронтковська. К.: ЦНЛ, 2004. 416 с.
17. Кравченко О.А. Мікроекономіка: теоретичні основи: навчальний посібник / О.А. Кравченко ; Міністерство освіти, науки, молоді та спорту України, Одеський національний політехнічний університет. Одеса: В.В. Букаєв, 2013. 134 с.: іл.
18. Кравчук Ю.Б. Мікроекономіка: навч. посіб. Харків, 2016. 133 с.

19. Мікроекономіка [Електронний ресурс]: тестові завдання, вправи та задачі для студентів факультету менеджменту та маркетингу / НТУУ «КПІ» ; уклад. Н. Я. Бойчук, О. П. Заборовець. - Електронні текстові дані (1 файл: 1,1 Мбайт). - Київ: НТУУ «КПІ», 2009. - 107 с.
20. Мікроекономіка: метод. рекомендації до вивчення дисципліни для студентів напрямів підготовки 6.030502 «Економічна кібернетика», 6.030503 «Міжнародна економіка» денної форми навчання / уклад. Ю.В. Тюленєва К.: КПІ, 2016. 72 с.
21. Мікроекономіка: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. К.: Знання, 2007. 677 с.
22. Мікроекономіка: Практикум: для студ. усіх спец. / С.І. Архієреєв [та ін.] ; Нац. технічний ун-т «Харківський політехнічний інститут». Х.: ХНТУ, 2007. 72 с.
23. Мікроекономічна теорія: Навч. посіб. / За ред. Г.І. Башнянина, О.В. Щедрої. Львів: Новий світ, 2007. 640 с.
24. Оверченко В. І., Мажак З. М., Софій М. І. Мікроекономіка: навч. посіб. / за наук. ред. О. Л. Ануфрієвої. Івано-Франківськ, 2015. 348 с.
25. Пилипенко В.В. Мікроекономіка: практикум: навчальний посіб. для студ. вищих навч. закл. / В. В. Пилипенко, Н. М. Пилипенко ; МОН України, Сумськ. нац. аграрний ун-т. К.: Центр учбової літератури, 2009. 298 с.

**4. Методи навчання:** Лекція, практичні: вправи, дослідні роботи, розрахункові роботи, обговорення, метод письмового, тестового контролю.

**5. Форма підсумкового контролю успішності навчання - екзамен.**

**6. Система оцінювання \_\_\_\_\_**

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
65-89	добре		BC (добре)
50-64	задовільно		DE (задовільно)
35-49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни